

ПЕРЕТИН ЛІНІЇ ЗІТКНЕННЯ ЧЕРЕЗ КОНТРОЛЬНІ ПУНКТИ В'ЇЗДУ-ВИЇЗДУ

МОНІТОРИНГОВИЙ ЗВІТ

Січень – Червень
2018

ЗМІСТ

	ВСТУП	4
	МЕТОДОЛОГІЯ	4
	КОРОТКИЙ ОГЛЯД	5
1	ДЕМОГРАФІЯ РЕСПОНДЕНТІВ	6
2	МІСЦЕ ПРОЖИВАННЯ, ПЕРЕМІЩЕННЯ ТА ПОВЕРНЕННЯ	7
3	ПРИЧИНИ, ЧАСТОТА ТА ТРИВАЛІСТЬ ПЕРЕТИНУ	8
4	ЧИННИКИ, ЩО ВИКЛИКАЮТЬ ЗАНЕПОКОЄННЯ ПІД ЧАС ПЕРЕТИНУ ЛІНІЇ ЗІТКНЕННЯ	13
5	НЕМОЖЛИВІСТЬ ПЕРЕТИНУ	16
	СПОСТЕРЕЖЕННЯ	16
	РЕКОМЕНДАЦІЇ	22
	ДОДАТОК. ПЕРЕТИН КПВВ ПРОТЯГОМ СІЧНЯ – ЧЕРВНЯ 2018	23

ВСТУП

Цей звіт містить інформацію, зібрану протягом першого півріччя 2018 року Благодійним Фондом «Право на захист» в межах опитування, що регулярно проводиться з червня 2017 року на п'яти контрольних пунктах в'їзду-виїзду (КПВВ) на неконтрольовані Урядом України території (НКУУТ). Опитування є частиною моніторингу порушення прав населення, що постраждало від конфлікту, та проводиться у межах проекту «Адвокація, захист та правова допомога внутрішньо переміщеним особам України», що реалізується БФ «Право на захист» за підтримки

Агентства ООН у справах біженців (UNHCR). Мета опитування – вивчити причини та проблеми осіб, які подорожують між НКУУТ і територіями, контрольованими Урядом України (КУУТ), а також умови та ризики, пов'язані з перетином лінії зіткнення через КПВВ. Звіт охоплює декілька святкових періодів у січні та травні. Упродовж звітного періоду респонденти відчували сезонні зміни погоди, які суттєво вплинули на умови перетину. В березні та червні відбувалося подовження часу роботи всіх КПВВ. Звітний період також відзначився

тимчасовими обмеженнями руху через КПВВ «Майорське» з боку КУУТ у зв'язку з поліцейською операцією в лютому та більш інтенсивними обстрілами поблизу лінії зіткнення в травні.

МЕТОДОЛОГІЯ

Цей звіт ґрунтується на опитуванні осіб, які перетинають лінію зіткнення через п'ять КПВВ, що діють у Донецькій (Майорське, Мар'їнка, Гнупове та Новотроїцьке) і Луганській (Станиця Луганська) областях. Важливо зазначити, що результати опитування не можуть бути екстрапольовані на всіх, хто перетинає лінію зіткнення, але допомагають виявляти потреби і тенденції, а також забезпечувати доказову базу для адвокаційної діяльності. Цей етап опитування тривав від 3 січня до 26 червня 2018 року. Дані зібрані під час щотижневих регулярних візитів до кожного з п'яти зазначених КПВВ (236 візитів протягом шести місяців).

Методика збирання даних – однакова на всіх КПВВ. Представники БФ «Право на захист» опитували цивільних осіб на КПВВ у пішохідній та автомобільній чергах до або з КУУТ. Опитування проводилося анонімно й на добровільних засадах у формі особистих інтерв'ю з людьми віком від 18 років. Усі опитані були поінформовані щодо мети опитування. Монітори підходили до кожної четвертої людини в черзі з проханням пройти опитування. Якщо людина відмовлялася, монітори опитували наступну четверту людину в черзі. Монітори жодного разу не перетнули «нульовий блокпост» до НКУУТ. Для кращого розуміння тенденцій використовувалася загальна

статистика Державної прикордонної служби України (ДПСУ)¹. У лютому були внесені зміни в опитувальник та підхід до аналізу даних із метою збору точнішої інформації. Унаслідок цього зазнали змін певні категорії в порівнянні з попередніми етапами опитування; дані за січень у деяких розділах наявні лише частково.

¹ Загальна статистика Державної прикордонної служби України – <https://goo.gl/TZbU8c>

КОРОТКИЙ ОГЛЯД

- Сезонні зміни погоди та розкладу роботи, святкові періоди та посилення обстрілів спричинили коливання в рівні занепокоєності щодо проблем, із якими стикаються респонденти.
- Погодні умови продовжують негативно впливати на умови перетину на всіх КПВВ. Станом на кінець червня спека та недостатня кількість навісів на КПВВ залишаються загрозою для життя та здоров'я, особливо для осіб похилого віку.
- Співвідношення респондентів за статтю та віком залишається доволі схожим протягом усіх етапів опитування. Жінки становлять майже дві третини загальної кількості опитаних осіб. Особи похилого віку є найбільшою віковою групою (понад 50% респондентів), що найімовірніше пов'язано з вимогами

українського законодавства щодо отримання пенсій та соціальних виплат особами, зареєстрованим на НКУУТ.

- Більшість осіб, опитаних під час перетину лінії зіткнення, на час проведення опитування постійно проживала на НКУУТ. Мешканці КУУТ мають значно менше причин подорожувати через лінію зіткнення, тоді як мешканцям НКУУТ необхідно розв'язувати проблеми, пов'язані з державними, правовими та банківськими послугами, користування якими обмежене або неможливе на НКУУТ. Співвідношення причин перетину залишається порівняно стабільним. Респонденти переважно подорожували на КУУТ для розв'язання проблем із документами, уникнення призупинення виплат у зв'язку з

відсутністю на КУУТ понад 60 днів та зняття готівки. Найпоширенішою причиною поїздок на НКУУТ було відвідування родичів.

- Респонденти здебільшого стверджували, що на перетин лінії зіткнення витратили від двох до трьох годин. На всіх КПВВ, окрім «Станиця Луганська», більше часу займав перетин блокпостів із боку НКУУТ.

КПВВ «Станиця Луганська»

1 ДЕМОГРАФІЯ РЕСПОНДЕНТІВ

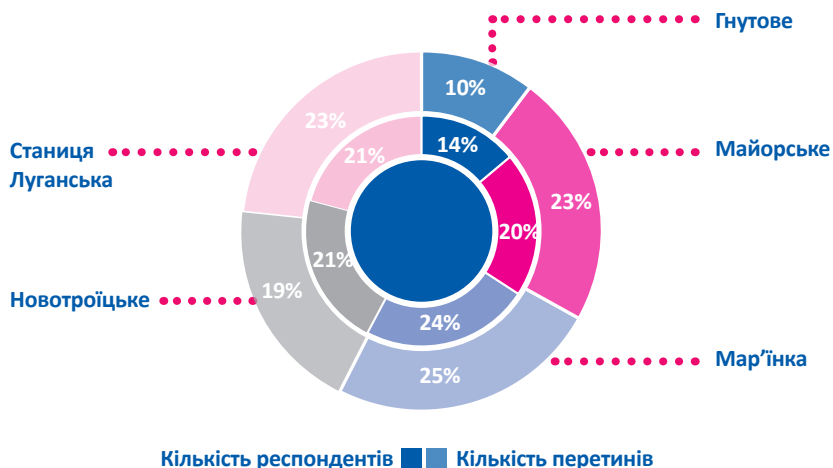
Протягом звітного періоду монітори опитали 12,326 осіб, які перетинали лінію зіткнення. Співвідношення кількості опитаних осіб приблизно пропорційне кількості перетинів на кожному КПВВ. 54% опитувань проведено з особами, які прямували на КУУТ, 46% респондентів їхали на НКУУТ.

Жінки становили 64% усіх опитаних осіб. Демографічний профіль респондентів залишається порівняно стабільним протягом усього часу проведення опитувань. Частка жінок у період від липня до грудня 2017 року становила 63%.

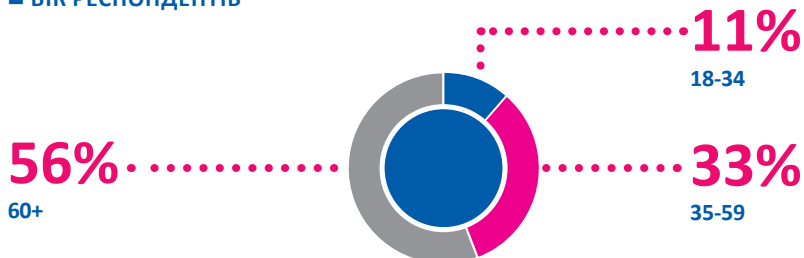
Вікове співвідношення залишається доволі схожим протягом усього періоду проведення опитування: більшість опитаних – люди похилого віку. Це пов'язано з адміністративними процедурами, які мають подолати особи, зареєстровані на НКУУТ для отримання пенсій. Низька кількість респондентів молодшого віку демонструє, що вони мають менше причин перетинати лінію зіткнення.

6% респондентів подорожували з дітьми, переважно (66%) аби навідати родичів. Очевидно, люди мають менше причин або можливостей перевозити дітей через лінію зіткнення, що може бути пов'язане з ризиками безпеки, невідповідними умовами перетину та додатковими вимогами для перетину з дітьми (довіреність від одного чи обох батьків).

■ СПІВВІДНОШЕННЯ РЕСПОНДЕНТІВ ПО КПВВ²

■ ВІК РЕСПОНДЕНТІВ³

² Загальна статистика Державної прикордонної служби України – <https://goo.gl/TZbU8c>

³ Оскільки вікові категорії були змінені в лютому, графік містить тільки дані, зібрані в період із лютого по червень.

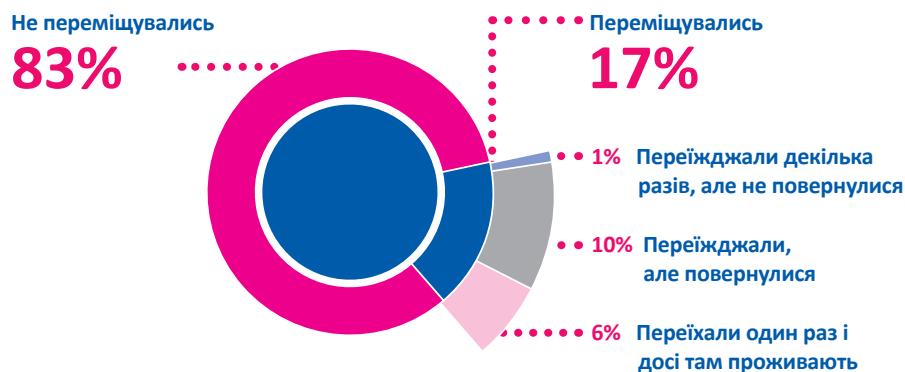
2 МІСЦЕ ПРОЖИВАННЯ, ПЕРЕМІЩЕННЯ ТА ПОВЕРНЕННЯ

Тільки 12% респондентів зазначили, що на момент проведення опитування постійно проживали на КУУТ. Ця частка дуже подібна до даних, зібраних у другій половині 2017 року: 16% респондентів проживали на КУУТ на той час. Таке співвідношення демонструє, що мешканці КУУТ мають значно менше причин подорожувати через лінію зіткнення, тоді як мешканцям НКУУТ необхідно розв'язувати проблеми, пов'язані з державними, правовими та банківськими послугами, користування якими обмежене або неможливе на НКУУТ.

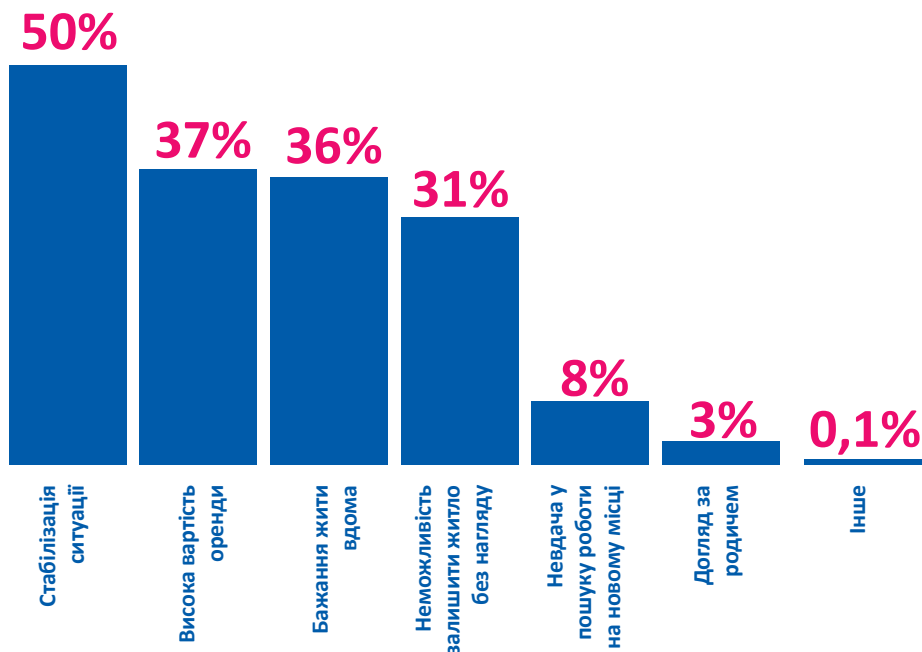
Варто зазначити, що 0.5% усіх респондентів стверджували, що проживали на КУУТ до початку конфлікту, але на момент проведення опитування постійно проживали на НКУУТ. Відповідно до інформації, отриманої під час моніторингових візитів, подібні переміщення переважно спричинені родинними питаннями. Наприклад, родина змінювала місце проживання, аби доглядати за родичем, який проживає на НКУУТ, або якщо один із членів родини не міг чи не хотів проживати на КУУТ.

83% опитаних зазначили, що не змінювали місце проживання внаслідок конфлікту. Важливо зазначити, що результати опитування не можуть бути екстрапольовані на всіх, хто проживав на НКУУТ до початку конфлікту, оскільки опитування не охоплює внутрішньо переміщених осіб та мешканців НКУУТ, які не подорожують через лінію зіткнення.

■ ПЕРЕМІЩЕННЯ

■ ПРИЧИНИ ПОВЕРНЕННЯ⁴

Респонденти, які змінювали місце проживання, але повернулися назад, називали різні причини повернення: пов'язані з безпекою, економічними та психологічними. Половина таких респондентів пояснили своє рішення стабілізацією ситуації в місці

попереднього проживання. Серед інших поширених причин – висока вартість оренди житла, бажання проживати вдома та неможливість залишити житло без нагляду через страх втратити майно.

⁴ Респонденти могли обрати декілька причин.

3 ПРИЧИНИ, ЧАСТОТА ТА ТРИВАЛІСТЬ ПЕРЕТИНУ

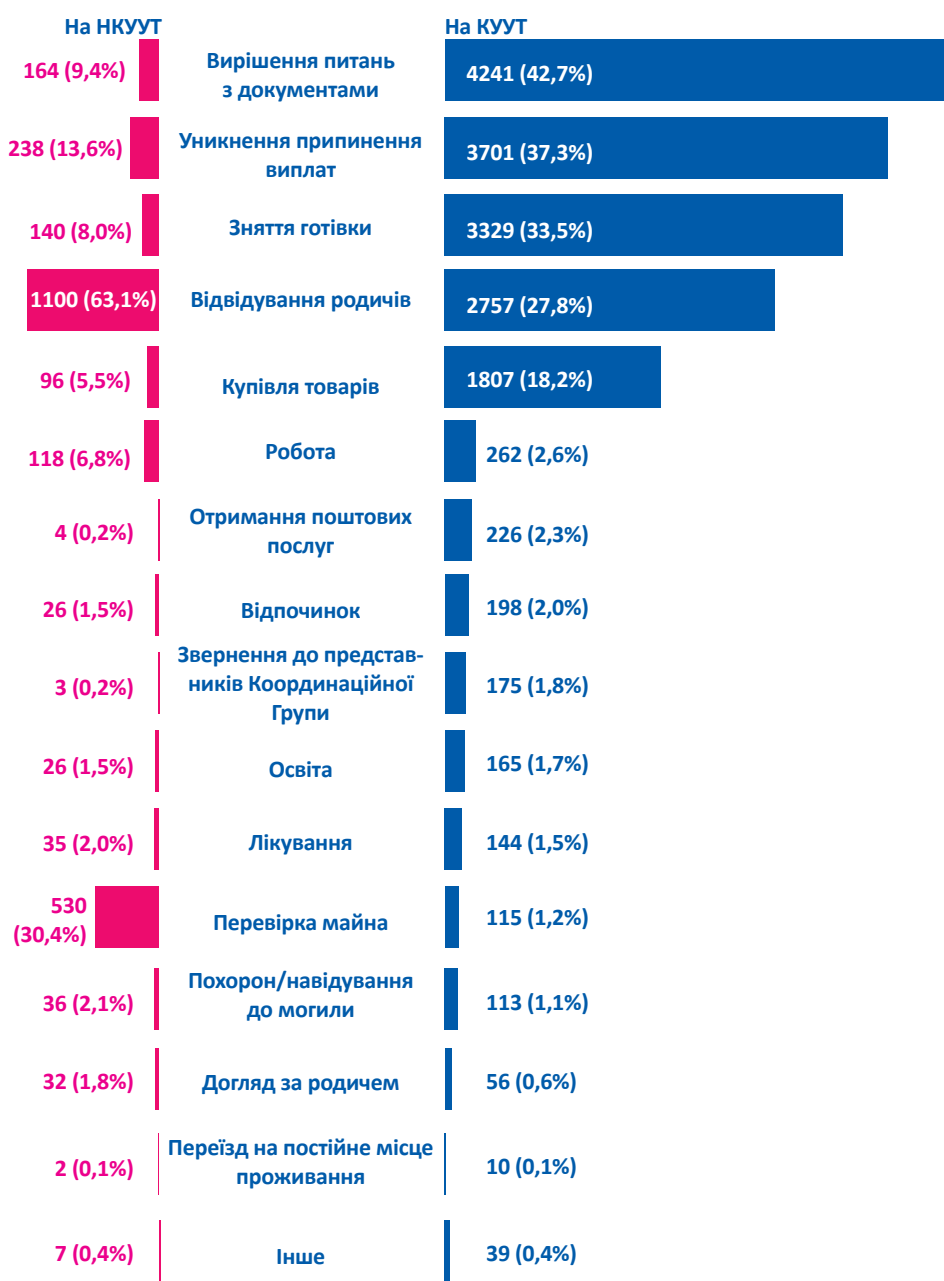
«Я 4 години провела на блокпості НКУУТ в таку спеку, аби встигнути у 60 днів [дозволений термін перебування на НКУУТ], а вони кажуть, що в мене протермінований дозвіл. Я боюсь, що мені зупинять виплату пенсії. Коли все це скінчиться?» – Жінка похилого віку. КПВВ «Майорське»

3.1. Причини перетину лінії зіткнення

Більшість респондентів (85%) зазначила КУУТ пунктом призначення своєї подорожі. Це корелює з переважною кількістю респондентів, які зазначили НКУУТ місцем свого постійного проживання (див. розділ 2).

Причини перетину суттєво відрізняються залежно від території, куди здійснюється подорож. Респонденти, які прямували на НКУУТ, здебільшого навідували родичів (63%) та перевіряли майно (30%).⁵

■ ПРИЧИНИ ПЕРЕТИНУ⁶

⁵ Відсоток розраховувався відповідно до кількості осіб, які зазначили КУУТ або НКУУТ пунктом призначення їхньої подорожі.

⁶ Респонденти могли обрати декілька причин.

«Сьогодні день народження мого сина, я везу подарунок для нього. Я так довго його не бачив, але вони кажуть, що термін дії мого дозволу закінчився і мені потрібно до Координаційної Групи. А її [представників] на цьому КПВВ немає. Це значить, що мене не пропустять? Допоможіть, будь ласка. Я що завгодно віддам, аби побачити сина сьогодні», – Чоловік, 45 років. КПВВ «Новотроїцьке»

Серед тих, хто подорожував на КУУТ, проблеми з документами були однією з найпоширеніших причин (43%) для перетину лінії зіткнення. Це, найімовірніше, пов'язано з вимогами українського законодавства до отримання пенсій та соціальних пільг особами, зареєстрованими на НКУУТ. 66% із них пояснили, що перетинають лінію зіткнення для проходження фізичної ідентифікації. Відповідно до постанов Кабінету Міністрів України №505 та №689, особи, зареєстровані на НКУУТ, можуть отримувати соціальні виплати, лише якщо вони зареєстровані як внутрішньо переміщені особи (ВПО) та регулярно проходять фізичну ідентифікацію в Ощадбанку. Також, згідно з законодавчими нововведеннями (такими, як Постанова Кабінету Міністрів України №225, що зупиняє виплату заборгованості пенсії до проходження відповідної процедури), частота перетину лінії зіткнення особами похилого віку зростає в травні: частка осіб у віці понад 60

років, які перетинають лінію зіткнення щомісячно зростає на 9%, у той час як частка щоквартальних перетинів знизилась.

Оскільки українська банківська система не працює на НКУУТ, отримувати соціальні виплати, пенсії та зарплати на тій території практично неможливо. Наприклад, працівники намагаються отримати зарплатню на підприємствах, які перереєстровані на КУУТ, але фактично працюють на НКУУТ. Аби розв'язати проблему, жителі НКУУТ також мають перетинати лінію зіткнення. Так, значна частка респондентів зазначила, що їздила на КУУТ, аби зняти готівку (33.5%).

Офіційно зареєстровані ВПО також змушені часто подорожувати через лінію зіткнення: відповідно до Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» виплати будуть призупинені, якщо особа відсутня на КУУТ понад 60 днів. Монітори «Право на захист»

неодноразово спостерігали, як люди проходили через КПВВ і одразу поверталися на НКУУТ лише для того, аби перетин було зафіксовано в базі даних ДПСУ.

Через обмеження торгівлі між КУУТ і НКУУТ, ціни на товари на НКУУТ переважно вищі. Унаслідок цього, купівля товарів залишається поширеною причиною перетину (18% респондентів, які подорожують на КУУТ). 78.5% із них купували їжу. Іншими поширеними товарами були ліки (36%) та одяг (21%). Менш поширеними – побутові прилади, інструменти та засоби гігієни.

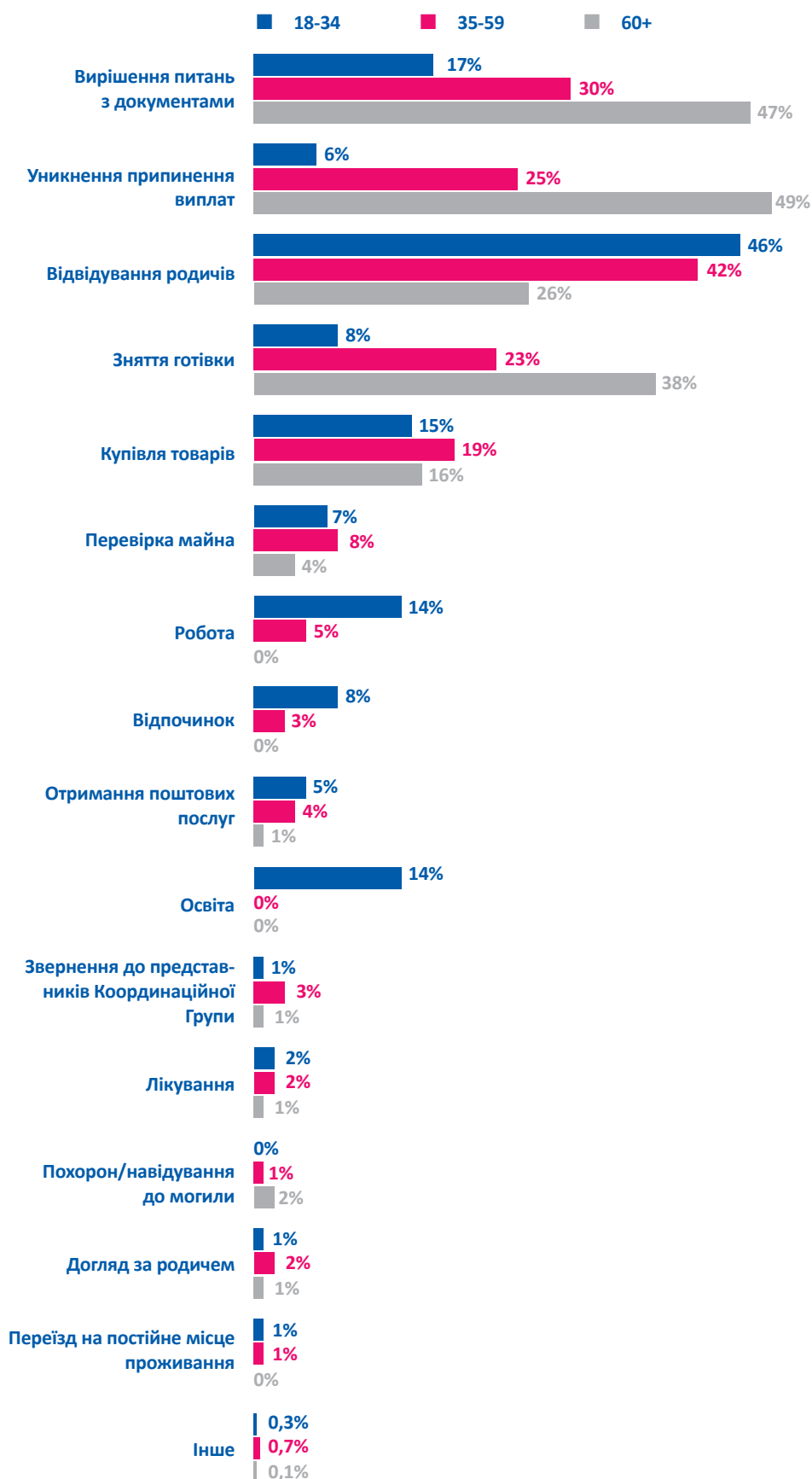
Лише 12 осіб протягом усього звітного періоду стверджували, що перетинають лінію зіткнення для зміни постійного місця проживання. Така частка демонструє відсутність ознак активного повернення внутрішньо переміщених осіб.

КПВВ «Майорське»

Важливо зазначити, що причини перетину також відрізняються залежно від вікової групи. У середньому, респонденти у віці понад 35 років назвали вдвічі більше причин, ніж респонденти у віці від 18 до 34 років, що збігається із загальними спостереженнями: люди молодшого віку мають менше причин перетинати лінію зіткнення. Найвища частка респондентів у віці від 18 до 34 років подорожувала аби відвідати родичів. Також особи молодшого віку частіше подорожували у зв'язку з роботою та навчанням. Більшість (72%) таких респондентів прямувала на КУУТ.

■ ПРИЧИНИ ПЕРЕТИНУ ЗА ВІКОМ⁷

⁷ Оскільки вікові категорії були змінені в лютому, співвідношення містить тільки дані, зібрані в період із лютого по червень. Респонденти могли обрати декілька причин.

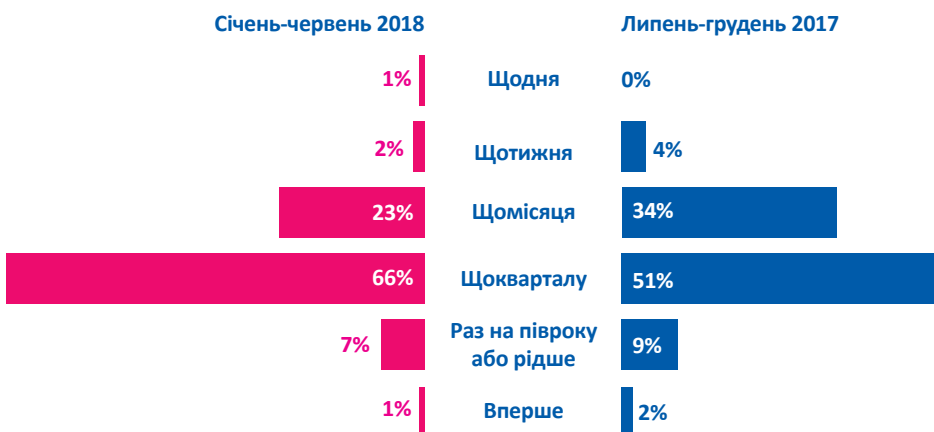
3.2. Частота та тривалість перетину

Більшість респондентів (66%) вказала, що перетинає лінію зіткнення раз на квартал, що на 15% більше ніж за період із жовтня по грудень 2017 року. Частка щомісячних перетинів знизилась на 11%. Зміни, найімовірніше, пов'язані з погіршенням погодних умов (низькі температури взимку та навесні, спека в травні та червні), оскільки люди намагаються уникати подорожей та довгого очікування у несприятливих умовах.

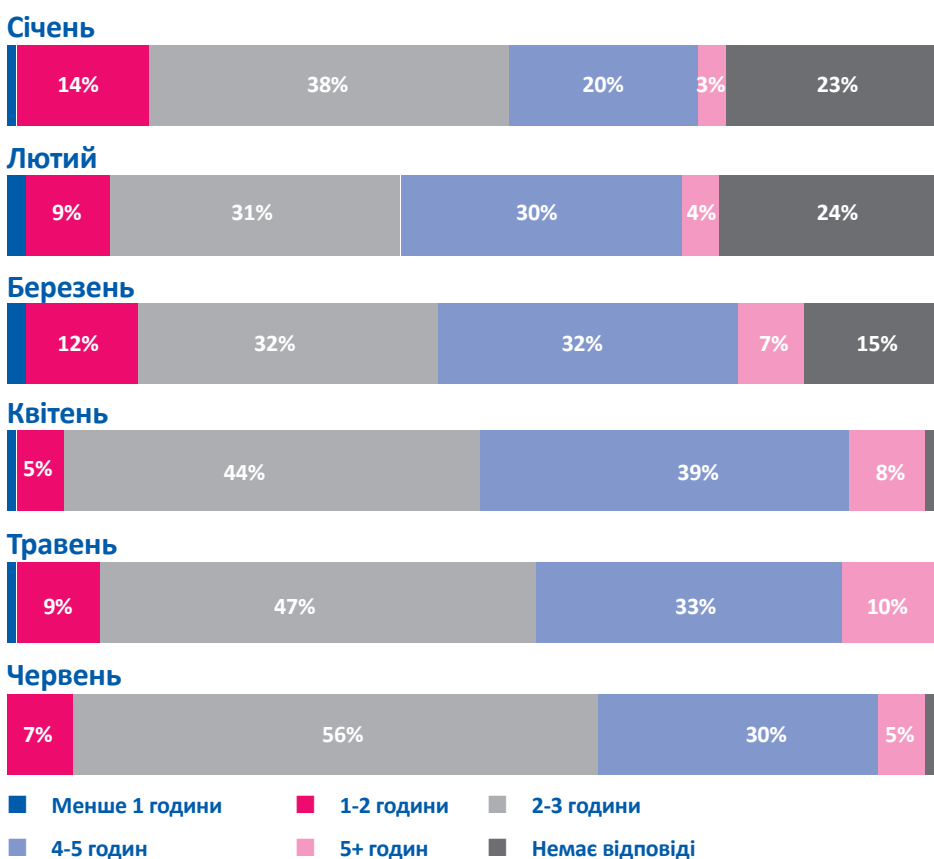
Від лютого респондентів докладніше опитували щодо попереднього перетину лінії зіткнення. Зміни, внесені до опитувальника, дозволили проаналізувати тривалість перетину залежно від місяця, у якому особа перетинала лінію зіткнення минулого разу.

Найчастіше респонденти відповідали, що на проходження всіх КПВВ (як з боку КУУТ, так і НКУУТ) знадобилося від 2 до 3 годин. Проте кількість респондентів, які витратили понад 4 години на перетин лінії зіткнення, залишається високою з піковим показником у квітні. Така динаміка має бути пов'язана зі змінами персоналу та затримками процедури контролю на КПВВ НКУУТ.

■ ЧАСТОТА ПЕРЕТИНУ

■ ТРИВАЛІСТЬ ПОПЕРЕДЬОГО ПЕРЕТИНУ⁸

⁸ Цей та два наступних графіка містять відповіді щодо попереднього перетину лінії зіткнення протягом звітного періоду.

Серед п'яти КПВВ найтривалішим виявився перетин лінії зіткнення через КПВВ «Майорське». Респонденти, які перетинали лінію зіткнення через КПВВ «Станиця Луганська», переважно повідомляли, що витратили на перетин 2–3 години. Важливо зазначити, що оскільки міст у Станиці Луганській зруйновано, КПВВ є виключно пішохідним. Відстань між КУУТ та НКУУТ займає близько години ходи.

Респонденти, які минулого разу перетинали КПВВ «Майорське», «Мар'їнка» чи «Новотроїцьке», переважно вказували, що більше часу знадобилося на проходження блокпостів із боку НКУУТ. Така тенденція збігається з інформацією, отриманою під час моніторингових візитів: особи, які часто перетинають лінію зіткнення, скаржаться на тривале очікування в чергах на НКУУТ. Єдиним КПВВ, де більшість респондентів (66%) вказала, що проходження блокпостів із боку КУУТ зайняло більш часу, була «Станиця Луганська». Відповідно до інформації з моніторингових візитів, процедура контролю на КУУТ є ретельнішою. Водночас, блокпостам на боці КУУТ на КПВВ «Станиця Луганська» бракує співробітників та обладнання для прискорення роботи КПВВ у зв'язку зі значним навантаженням.

■ ТРИВАЛІСТЬ ПЕРЕТИНУ ЗА КПВВ

Гнупове

Майорське

Мар'їнка

Новотроїцьке

Станиця Луганська

- Менше 1 години
- 1-2 години
- 2-3 години
- 4-5 годин
- 5+ годин
- Немає відповіді

■ З ЯКОГО БОКУ ОЧІКУВАННЯ ДОВШЕ

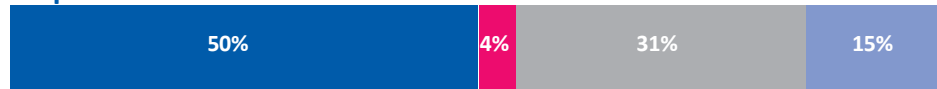
Гнупове

Майорське

Мар'їнка

Новотроїцьке

Станиця Луганська

- Довше на НКУУТ
- Довше на КУУТ
- Приблизно однаково
- Не відповіли

«У вас тут [блокпост КУУТ] все гаразд, все для людей. Ви б на блокпост з тієї сторони [блокпост НКУУТ] з'їздили, подивіться, як до нас там ставляться», – Чоловік, 75 років. КПВВ «Майорське»

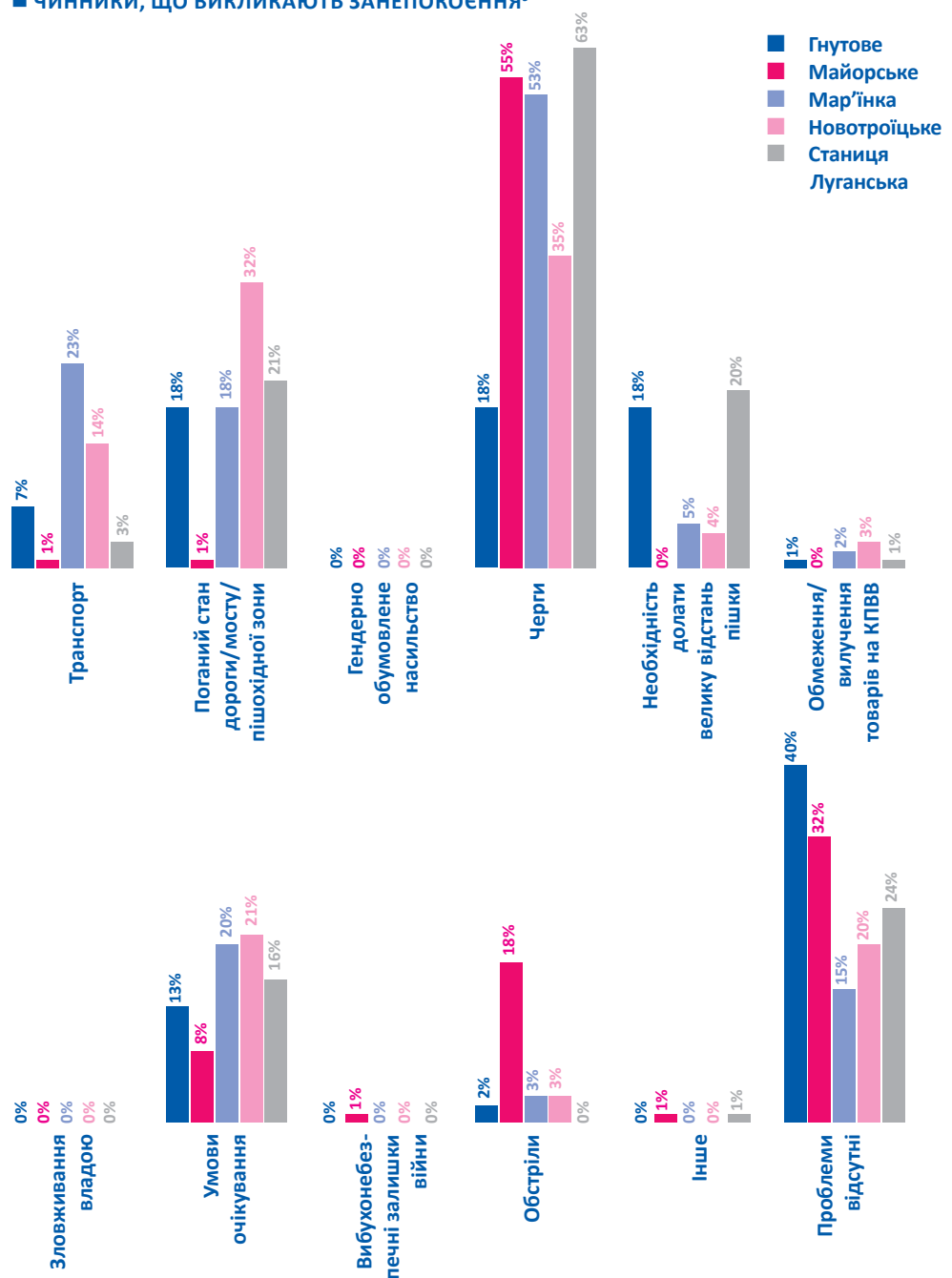
4 ЧИННИКИ, ЩО ВИКЛИКАЮТЬ ЗАНЕПОКОЄННЯ ПІД ЧАС ПЕРЕТИНУ ЛІНІЇ ЗІТКНЕННЯ

«Вони конфіскували мій новий перфоратор, просто викинули в сміттєвий бак. Сказали, що його немає в списку товарів, які туди [на НКУУТ] можна везти. А я ж для себе, ремонт в будинку хотів почати після пошкоджень [внаслідок обстрілу]. На останні гроші придбав», – Чоловік похилого віку, КПВВ «Майорське»

Довгі черги залишаються причиною значного занепокоєння на всіх КПВВ. Незважаючи на те, що частка респондентів, занепокоєних щодо черг на КПВВ «Гнутове» невелика порівняно з іншими КПВВ, це залишається однією з найбільших проблем на ньому.

Оскільки люди часто проводять години в чергах, є критична потреба в якійсій інфраструктурі на всіх КПВВ. Брак навісів та задуха влітку можуть нести загрозу життю та здоров'ю, особливо для осіб похилого віку. Протягом візитів на КПВВ монітори фіксували численні випадки втрати свідомості.

■ ЧИННИКИ, ЩО ВИКЛИКАЮТЬ ЗАНЕПОКОЄННЯ⁹

⁹ Респонденти могли обрати декілька чинників.

Співвідношення чинників занепокоєності під час перетину лінії зіткнення залежить від віку респондентів. Загалом, респонденти старшого віку висловлювали більшу занепокоєність, ніж респонденти у віці від 18 до 34. Обстріли були єдиним чинником занепокоєності, який респонденти називали частіше, ніж представники інших вікових категорій.

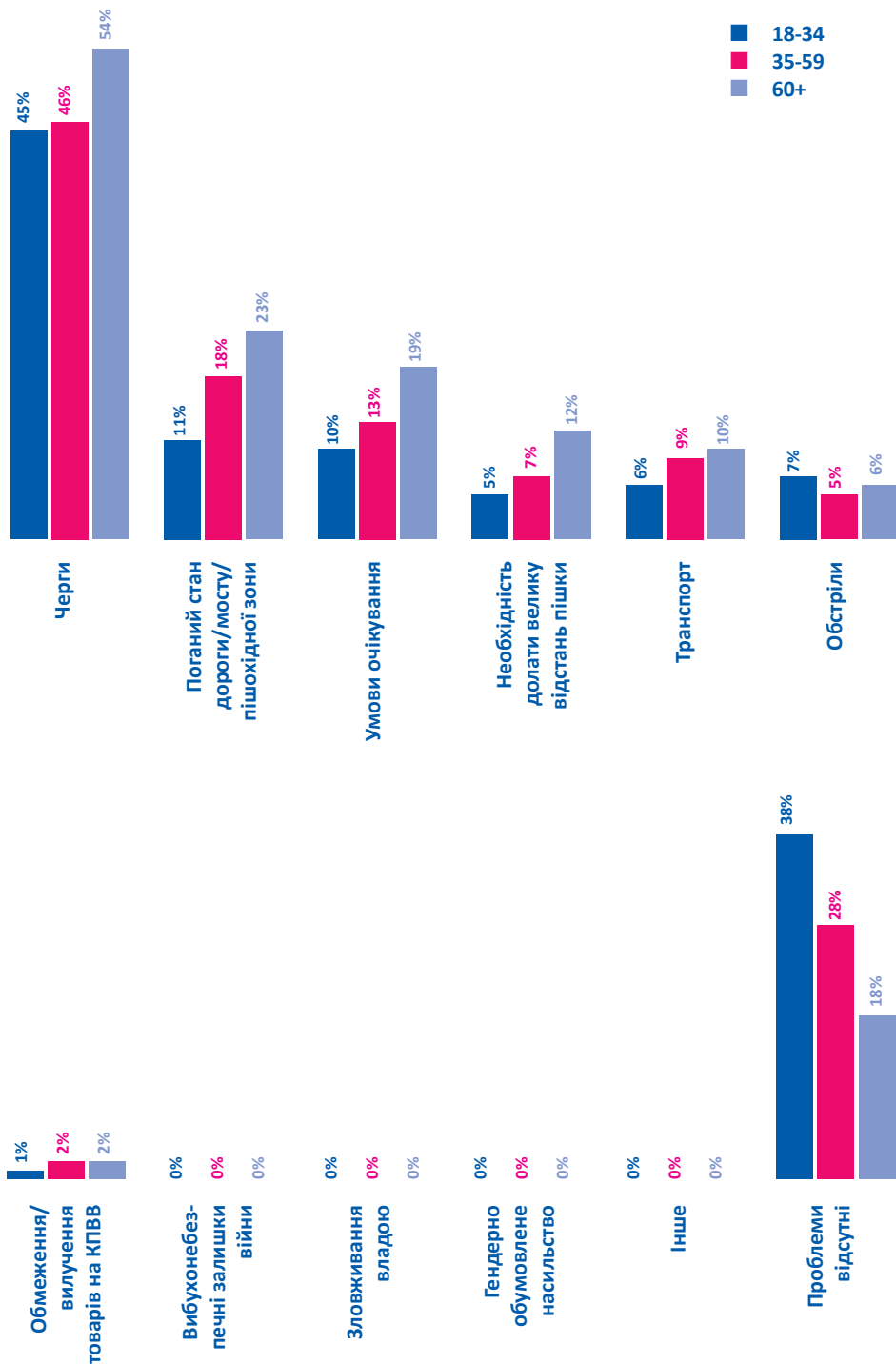
Декілька значних змін у загальному рівні занепокоєності щодо проблем, з якими стикалися респонденти, спостерігалися протягом звітного періоду внаслідок сезонних змін погоди, свят та посилення обстрілів.

У березні кількість респондентів на КПВВ «Станиця Луганська», що не мали причин для занепокоєності, знизилася майже вдвічі, як порівняти з лютом, (з 35% до 18%).

Стан дороги та пішохідної зони був особливо незадовільним навесні через танення снігу, бруд, слизьке дорожнє покриття та недостатній догляд за територією на КПВВ. У результаті, спостерігалось значне зростання подібних скарг на КПВВ «Мар'їнка»: 49% в березні проти 24% в лютому.

Через потепління у квітні частка респондентів, які не мали причин для занепокоєності, на КПВВ «Гнупове» зросла на 21%, а частка респондентів, які скаржилися на поганий стан дорожнього покриття на цьому КПВВ, знизилася на 37%.

■ ЧИННИКИ, ЩО ВИКЛИКАЮТЬ ЗАНЕПОКОЄННЯ (ЗА ВІКОМ)¹⁰

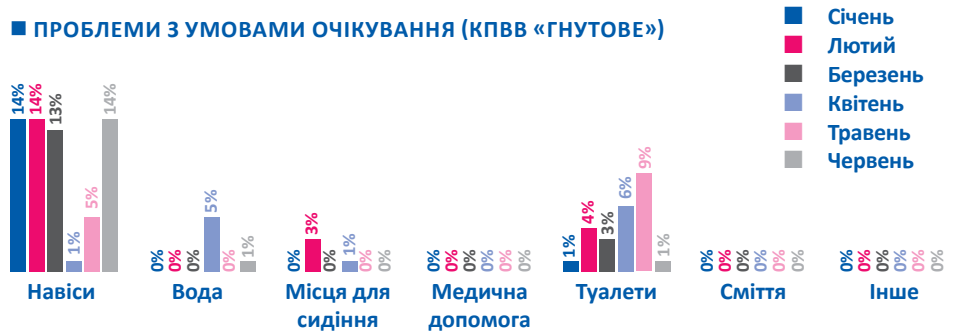

¹⁰ Оскільки вікові категорії були змінені в лютому, співвідношення містить тільки дані, зібрані в період із лютого по червень. Респонденти могли обрати декілька чинників.

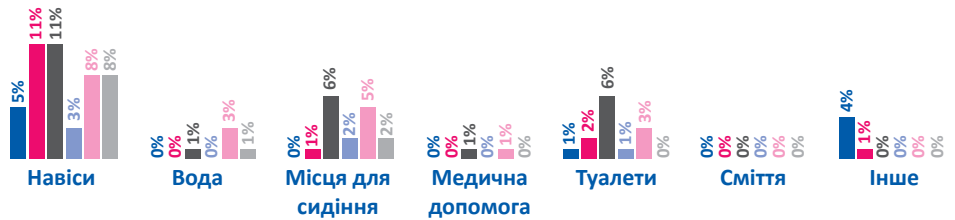
Оскільки міст через р. Сіверський Донець пошкоджено, КПВВ «Станиця Луганська» досі залишається виключно пішохідним. Близько години пішої ходи просто неба триває перетин лінії зіткнення через КПВВ «Станиця Луганська», відповідно частка респондентів, які скаржилися на необхідність долати велику відстань пішки, зростає з 13% у березні до 36.5% в червні через спеку.

Серед умов очікування однією з найбільш поширених проблем була недостатня кількість навісів на всіх КПВВ. Кількість скарг щодо умов очікування кардинально збільшилася в червні через літню спеку.

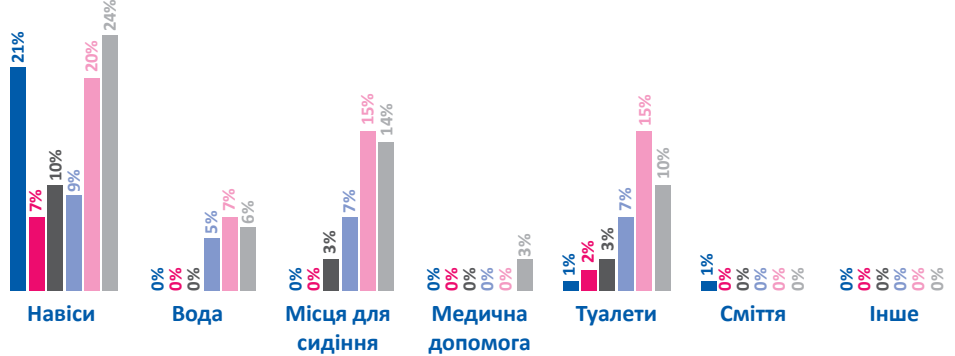
■ ПРОБЛЕМИ З УМОВАМИ ОЧІКУВАННЯ (КПВВ «ГНУТОВЕ»)

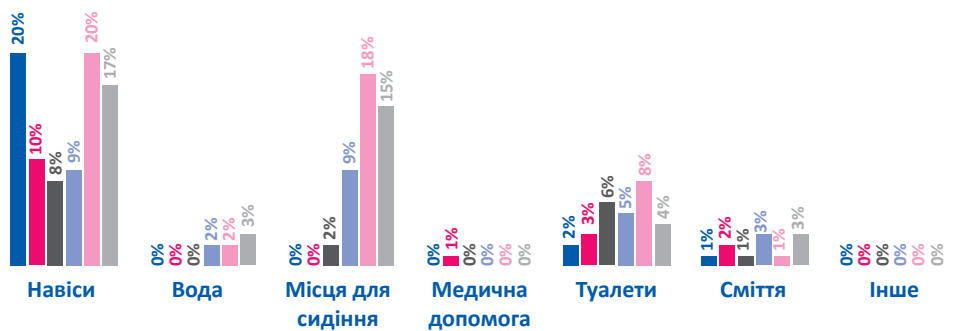
■ ПРОБЛЕМИ З УМОВАМИ ОЧІКУВАННЯ (КПВВ «МАЙОРСЬКЕ»)

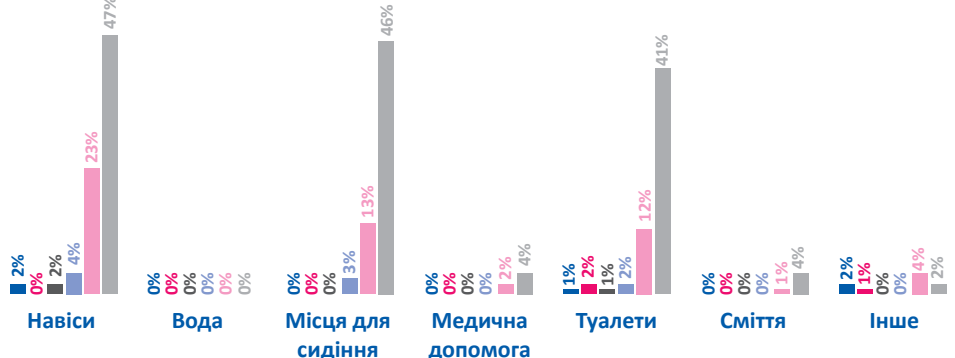
■ ПРОБЛЕМИ З УМОВАМИ ОЧІКУВАННЯ (КПВВ «МАР'ІНКА»)

■ ПРОБЛЕМИ З УМОВАМИ ОЧІКУВАННЯ (КПВВ «НОВОТРОЇЦЬКЕ»)

■ ПРОБЛЕМИ З УМОВАМИ ОЧІКУВАННЯ (КПВВ «СТАНИЦЯ ЛУГАНСЬКА»)

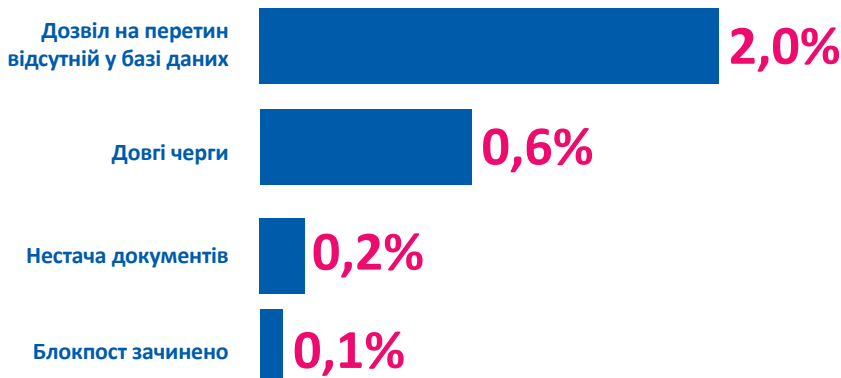
5 НЕМОЖЛИВІСТЬ ПЕРЕТИНУ

«Якщо ви мені зараз не оформите дозвіл і я тут помру, тому що мені нема за що і куди повертатися в Бахмут, вам буде легше? Скільки ще триватимуть ці зрушення?» – Жінка, 82 років. КПВВ «Майорське»

Лише 2.9% усіх респондентів (357 опитаних осіб) відповіли, що протягом останніх шести місяців стикалися із ситуаціями, унаслідок яких не змогли перетнути лінію зіткнення, переважно через відсутність дозволу на перетин у базі даних ДПСУ¹¹ та довгі черги.

Проблеми, пов'язані з базою даних, мають бути вирішені представниками Координаційної Групи¹², присутніми на КПВВ. Утім, Координаційна Група досі не представлена на КПВВ «Новотроїцьке», «Гнутове» та «Станиця Луганська», що також унеможлиблює подання заяви на отримання дозволу на перетин лінії зіткнення на цих КПВВ.

■ ПРИЧИНИ НЕМОЖЛИВОСТІ ПЕРЕТИНУ

СПОСТЕРЕЖЕННЯ

На додаток до опитування, монітори БФ «Право на захист» здійснювали моніторинг через спостереження за ситуацією на всіх п'яти КПВВ. Інформація нижче відображає ситуацію станом на кінець червня 2018 року.

Монітори на всіх КПВВ підкреслили незадовільний стан інфраструктури: бракує навісів від сонця та дощу; погодні умови часто негативно впливають на стан пішохідної зони (калюжі, бруд або слизьке дорожнє покриття). На всіх КПВВ, окрім «Майорське» монітори

вказують, що туалети обслуговуються недостатньо. Така проблема пов'язана з недостатньою кількістю працівників на КПВВ із огляду на інтенсивність потоку людей через територію — зазвичай лінію зіткнення перетинають від 4 до 10 тисяч осіб щоденно.

Більшість фельдшерів Державної служби України з надзвичайних ситуацій (ДСНС) була відкликана з КПВВ у Донецькій області. Premiere Urgence Internationale (PUI) продовжує надавати медичну допомогу.

Посилені обстріли спостерігалися протягом звітного періоду на всіх КПВВ, окрім «Станиця Луганська». Наприклад, КПВВ «Гнутове» обстріляли 5 березня протягом робочого часу. Усіх цивільних осіб евакуювали; унаслідок обстрілу пошкоджені дві машини.

¹¹ База даних ДПСУ – міжвідомча система, яка застосовується для моніторингу осіб та транспортних засобів, які перетинають лінію зіткнення.

¹² Координаційна Група – підрозділ Національної поліції України, створений для видачі дозволів та перевірки осіб та транспортних засобів, які перетинають лінію зіткнення.

■ ГНУТОВЕ

	Кількість	Стан	Розташування
Навіси від сонця/дощу	⚠	⚠	⚠
Місця для сидіння	⚠	⚠	⚠
Ліжка/постільна білизна (в наметах ДСНС)	✓	✓	✓
Інформаційні стенди	⚠	✓	✓
Питна вода	✓	✓	⚠
Технічна вода	✓	✓	✓
Сміттєві баки	⚠	⚠	⚠
Туалети	⚠	⚠	✓

✓ – достатня кількість/задовільний стан/зручне розташування

⚠ – недостатня кількість/незадовільний стан або недостатнє обслуговування/незручне розташування

«Гнутове» залишається найменш навантаженим серед п'яти КПВВ. Така різниця пов'язана з поганим станом дороги з боку НКУУТ та розташуванням КПВВ, оскільки цей маршрут переважно обирають ті, хто подорожує між Донецьким та Маріупольським районами. Загалом стан КПВВ «Гнутове» є більш прийнятним, у порівнянні з іншими КПВВ. Утім, умови очікування все ще потребують удосконалення.

Під час моніторингу співробітники БФ «Право на захист» відзначили брак інформації щодо процедури перетину

та розкладу автобусів. Крім того, відсутність вказівних знаків ускладнює проходження КПВВ.

Через незручне розташування бака з питною водою більшість людей, які перетинають лінію зіткнення, не знають про його наявність.

Недостатня кількість медичних працівників на КПВВ «Гнутове» залишається важливою проблемою. Медичну допомогу надає лише фельдшер ДСНС, проте його/її відкличуть на початку червня без одночасної заміни від РUI.

Монітори зазначили недостатню

доступність базових потреб внаслідок незадовільного обслуговування туалетів.

Навіси від сонця та дощу розташовані далеко від місць очікування та проходження паспортного контролю, що незручно для осіб, що очікують у чергах. Крім того, вони не вміщують достатньо людей, які потребують захисту від снігу, дощу чи спеки. Навесні, коли сніг розтанув, людям доводилося ходити по калюжах та бруду, що небезпечно, особливо для осіб з інвалідністю та людей похилого віку.

КПВВ «Гнутове»

■ МАЙОРСЬКЕ

	Кількість	Стан	Розташування
Навіси від сонця/дощу	✓	✓	✓
Місця для сидіння	✓	✓	✓
Ліжка/постільна білизна (в наметах ДСНС)	✓	✓	✓
Інформаційні стенди	⚠	⚠	⚠
Питна вода	✓	✓	⚠
Технічна вода	⚠	✓	✓
Сміттеві баки	✓	✓	✓
Туалети	✓	✓	✓

✓ – достатня кількість/задовільний стан/зручне розташування

⚠ – недостатня кількість/незадовільний стан або недостатнє обслуговування/незручне розташування

Умови на КПВВ «Майорське» суттєво покращилися протягом звітного періоду. Станом на кінець червня ведуться підготовчі роботи для переміщення КПВВ. Метою переміщення є збільшення відстані від КПВВ до високовольтних ліній електропередачі.

Навіси від сонця та дощу відремонтовані, тож вони більше не протікають. Відповідно до інформації з моніторингових візитів, швидка процедура контролю на блокпостах КУУТ запобігає утворенню великих черг. Проте, якщо черги все ж утворюються (переважно через затримки громадського транспорту), кількість навісів стає недостатньою.

Баки з питною водою розташовані незручно, що обмежує доступ до води тим, хто очікує в місцях масового скупчення людей на КПВВ.

Особи, які перетинали лінію зіткнення на КПВВ «Майорське» також скаржились на брак інформації про процедуру перетину та гуманітарні

організації, до яких можна звернутися по необхідну допомогу. Навіть попри те, що на КПВВ встановлені інформаційні стенди, їх рідко оновлюють, а матеріали швидко стають непридатними, оскільки не захищені від вітру та дощу.

На КПВВ відсутні вказівні знаки до намету ДСНС, мобільного офісу Ощадбанку та туалетів. Втім, всі ці об'єкти, окрім Ощадбанку, перебувають в полі зору осіб на КПВВ. Монітори також повідомили, що Ощадбанк часто не працює за оголошеним розкладом.

Навіть попри те, що умови на КПВВ «Майорське», на додачу до забезпечення співробітниками швидкого проходження через КПВВ, позитивно відрізняються у порівнянні з іншими КПВВ, певні покращення залишаються необхідними. Наприклад, зміни погоди та недостатній догляд за пішохідною зоною впливають на умови очікування в зимовий та весняний період. Без

належного дорожнього покриття людям часто доводилося стояти в калюжах та багні під час проходження паспортного контролю. В зимові місяці, коли сонячний день був коротшим, люди часто очікували на проходження паспортного контролю в темряві через відсутність освітлення під навісами.

Представники Державної фіскальної служби (ДФС) підкреслили труднощі, пов'язані з Наказом Міністерства з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб України №39, який визначає перелік товарів, дозволених до переміщення через лінію зіткнення. Його рекомендується замінити на перелік заборонених товарів для спрощення процедури перевірки.

Працівники КПВВ, які проводять перевірку особистих речей, скаржились на відсутність технічної води поблизу та недостатнє забезпечення рукавичками.

■ МАР'ІНКА

	Кількість	Стан	Розташування
Навіси від сонця/дощу	⚠	⚠	⚠
Місця для сидіння	⚠	⚠	⚠
Ліжка/постільна білизна (в наметах ДСНС)	✓	✓	✓
Інформаційні стенди	⚠	⚠	⚠
Питна вода	⚠	✓	⚠
Технічна вода	⚠	✓	✓
Сміттеві баки	⚠	⚠	⚠
Туалети	⚠	⚠	⚠

✓ – достатня кількість/задовільний стан/зручне розташування

⚠ – недостатня кількість/незадовільний стан або недостатнє обслуговування/незручне розташування

Умови на КПВВ «Мар'їнка» переважно є незадовільними. Проте, станом на кінець червня на КПВВ проводилися ремонтні роботи.

Майже всі навіси та сидіння було демонтовано через ремонтні роботи, тож людям доводиться проводити більшість часу, стоячи під сонцем. Питна вода розташована біля входу на територію КПВВ з обох сторін, але залишається непоміченою людьми, які квапляться встати в чергу, у той час як на території КПВВ питної води немає.

Монітори також звернули увагу на недостатню кількість сміттевих баків

на КПВВ та незручне розташування туалетів, що розташовуються на відстані близько 50 метрів від КПВВ, що ускладнює доступ людям з інвалідністю. На «нульовому» блоку є лише один туалет у поганому стані.

На КПВВ відсутні покажчики на шляху до місця проведення перевірки та туалетів. Монітори підкреслили, що також відсутні покажчики до бомбосховища, а людям загалом бракує інструкцій та інформаційної підтримки під час перетину лінії зіткнення.

Намет ДСНС розташований приблизно в 700 метрах від КПВВ, тож багато з тих, хто перетинає лінію зіткнення, про нього не знає.

Співробітники КПВВ скаржилися на складні умови роботи через спеку та брак відпочинку. Вони також звернули увагу на транспортні проблеми: недостатня кількість автобусів призводить до численних конфліктів між людьми в чергах. Іншою проблемою, про яку повідомили співробітники КПВВ, було погане інтернет-з'єднання на КПВВ, що ускладнювало обробку даних.

КПВВ «Мар'їнка»

■ НОВОТРОЇЦЬКЕ

	Кількість	Стан	Розташування
Навіси від сонця/дощу	⚠	⚠	✓
Місця для сидіння	⚠	⚠	⚠
Ліжка/постільна білизна (в наметах ДСНС)	✓	✓	✓
Інформаційні стенди	⚠	✓	⚠
Питна вода	✓	✓	✓
Технічна вода	⚠	✓	✓
Сміттєві баки	⚠	✓	⚠
Туалети	⚠	⚠	✓

✓ – достатня кількість/задовільний стан/зручне розташування

⚠ – недостатня кількість/незадовільний стан або недостатнє обслуговування/незручне розташування

Певні покращення необхідні поблизу мобільного офісу Ощадбанку на КПВВ «Новотроїцьке». Наприклад, там відсутні навіси та недостатньо місць для сидіння. Друкована інформація щодо гуманітарних організацій та процедури перетину доступна, проте її недостатньо через інтенсивність потоку людей.

Відсутні вказівні знаки до мобільного відділення Ощадбанку та туалетів на КПВВ.

Постійна присутність медичного працівника ДСНС на КПВВ не передбачена, тож медичну допомогу

надають працівники Premiere Urgence Internationale. Монітори отримували численні скарги на відсутність представників Координаційної Групи на КПВВ, що унеможливує отримання дозволу на перетин на КПВВ.

Монітори оцінюють умови очікування на КПВВ «Новотроїцьке» як задовільні. Вони зазначили, що на КПВВ встановлені нові навіси, а процедури контролю на блокпостах КУУТ прискорилися.

Однією з проблем, які помітили монітори, був стан дорожнього покриття в пішохідній зоні. Протягом

зимових місяців територія була вкрита льодом, а навесні — багнюкою, що призводило до травм. Недостатній догляд за територією може бути вкрай небезпечним, особливо для осіб похилого віку та людей з інвалідністю. На початку червня Міжнародний Комітет Червоного Хреста (МКЧХ) анонсував початок ремонтних робіт на КПВВ «Новотроїцьке». Станом на 5 червня на КПВВ встановлена автобусна зупинка.

КПВВ «Новотроїцьке»

■ СТАНИЦЯ ЛУГАНСЬКА

	Кількість	Стан	Розташування
Навіси від сонця/дощу	⚠	⚠	✓
Місця для сидіння	⚠	✓	⚠
Ліжка/постільна білизна (в наметах ДСНС)	⚠	⚠	✓
Інформаційні стенди	✓	⚠	✓
Питна вода	⚠	✓	✓
Технічна вода	⚠	⚠	✓
Сміттєві баки	⚠	⚠	✓
Туалети	⚠	⚠	⚠

✓ – достатня кількість/задовільний стан/зручне розташування

⚠ – недостатня кількість/незадовільний стан або недостатнє обслуговування/незручне розташування

«Станиця Луганська» — це єдине КПВВ, на якому відсутня автомобільна черга через значні пошкодження моста через р. Сіверський Донець. Реконструкція мосту залишається спірним питанням для сторін конфлікту протягом усього періоду роботи КПВВ. Реконструкція досі є гострою необхідністю, оскільки «Станиця Луганська» є єдиним КПВВ у Луганській області. Відкриття КПВВ «Золоте» в Луганській області могло би полегшити ситуацію, проте сторони конфлікту не дійшли компромісу в цьому питанні.

На КПВВ встановлені два навіси, закриті з обох боків, що спричиняє

задуху під ними. Місця для сидіння розташовані незручно та їхня кількість є недостатньою. На КПВВ встановлені стенди з інформацією про розклад автобусів, процедуру перетину, місцеві гуманітарні організації та проекти. Втім, перелік товарів, дозволених до перевезення доступний лише особам, які прямують на КУУТ.

На КПВВ є покажчики до місця проведення перевірки, мобільного офісу Ощадбанку та попередження про міни. Втім, монітори стверджують, що необхідно встановити додаткові вказівні знаки до мобільного офісу Ощадбанку на виході з КПВВ.

Монітори спостерігали постійні довгі черги з НКУУТ. Люди в чергах часто висловлювали занепокоєння щодо недостатньої кількості місць для сидіння та задухи під навісами. Працівники КПВВ звернули увагу на брак технічного обладнання, що спричиняє затримки в обробці даних.

КПВВ «Станиця Луганська»

РЕКОМЕНДАЦІЇ

Зважаючи на результати опитування та спостережень, БФ «Право на захист» вважає необхідними такі дії:

1. Покращити інфраструктуру на всіх КПВВ:

- Встановити зливову систему або покращити дорожнє покриття пішохідної зони на всіх КПВВ, аби знизити ризик травмування в несприятливих погодних умовах.
- Перемістити баки з водою на КПВВ «Гнутове», «Майорське» та «Мар'їнка» ближче до паспортного контролю для кращого забезпечення водою осіб, які перетинають лінію зіткнення.
- Встановити додаткові навіси від сонця та дощу в місцях масового скупчення людей (поблизу місця перевірки на КПВВ «Гнутове», мобільного офісу Ощадбанку на КПВВ «Новотроїцьке»). Оскільки навіси на КПВВ «Мар'їнка» здебільшого тимчасово демонтовані, нові навіси мають бути встановлені відповідно до потреб осіб, які перетинають лінію зіткнення. Кількість навісів на КПВВ «Станиця Луганська» також має бути збільшена відповідно до інтенсивності руху через КПВВ. Також необхідно демонтувати бокові частини навісів, які спричиняють підвищення температури та задуху під ними.

- Надати точний розклад роботи мобільного офісу Ощадбанку на КПВВ «Майорське».
- Збільшити штат працівників КПВВ для забезпечення достатнього догляду за туалетами на КПВВ «Гнутове», «Мар'їнка», «Новотроїцьке» та «Станиця Луганська».
- Забезпечити достатній догляд та збільшити кількість смітєвих баків на КПВВ «Гнутове», «Новотроїцьке» та «Станиця Луганська».
- Встановити додаткові місця для сидіння поруч із мобільним офісом Ощадбанку на КПВВ «Новотроїцьке». Також додаткові місця для сидіння потрібно встановити в місцях масового скупчення людей на КПВВ «Мар'їнка» та «Станиця Луганська».
- Підвищити безпеку цивільних осіб та спростити процес проходження КПВВ, встановивши покажчики до важливих інфраструктурних об'єктів (мобільних офісів Ощадбанку, навісів ДСНС, бомбосховищ тощо).
- Встановити інформаційні стенди на КПВВ «Мар'їнка». Додаткові стенди з буклетами про процедуру перетину, розклад автобусів, пільгову чергу та контакти релевантних гуманітарних організацій та державних структур необхідно встановити на КПВВ «Гнутове», «Майорське» та «Новотроїцьке». Стенди необхідно

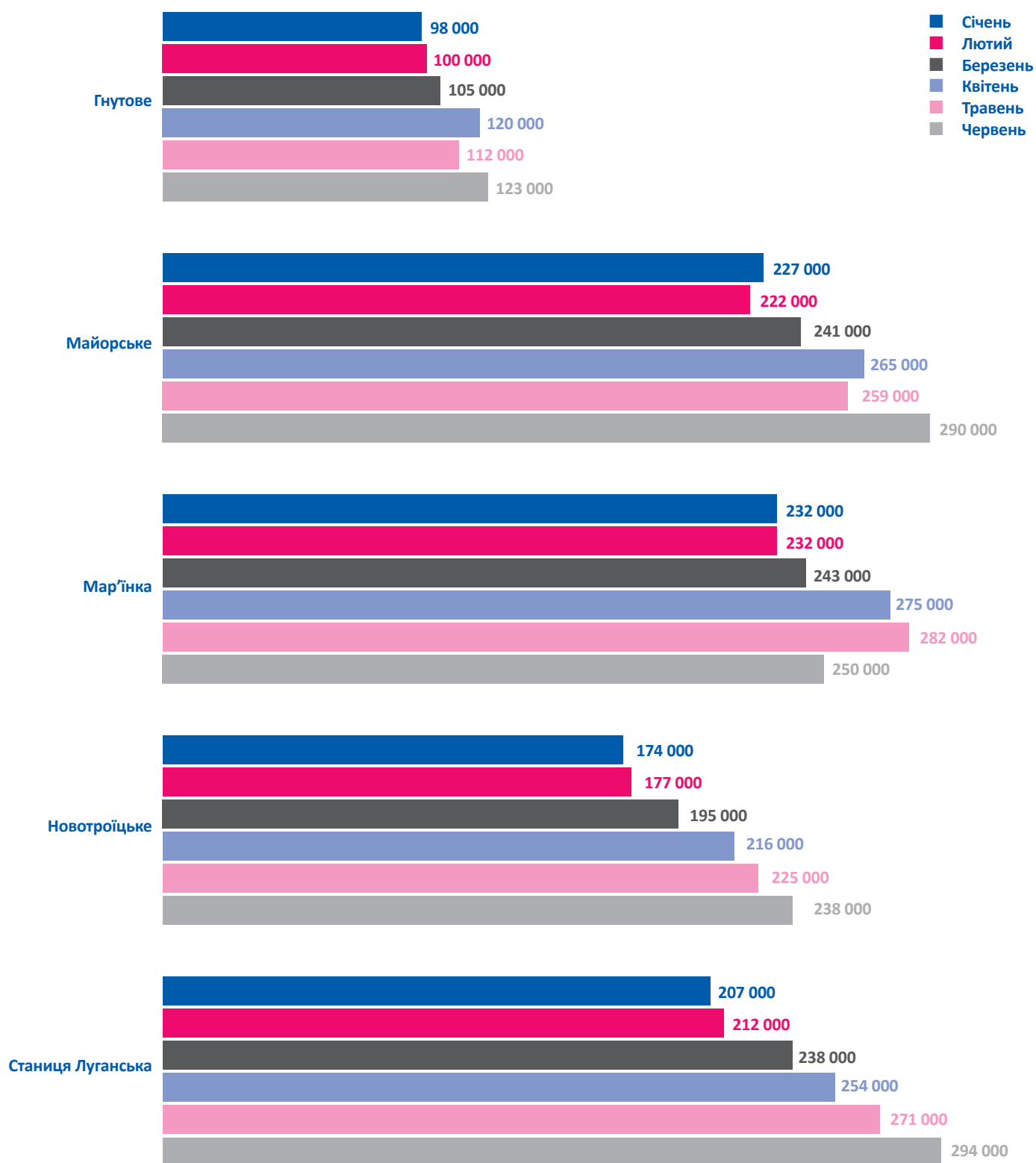
розмістити в зоні пішохідної черги, де буде зручно зупинитися, та оновлювати регулярно.

2. Забезпечити присутність медичних працівників та доступ до медичної допомоги протягом робочих годин на кожному КПВВ.
3. Забезпечити присутність представників Координаційної Групи на кожному КПВВ.
4. Погодити реконструкцію моста на КПВВ «Станиця Луганська».

ДОДАТОК.

ПЕРЕТИН КПВВ ПРОТЯГОМ СІЧНЯ – ЧЕРВНЯ 2018

■ КІЛЬКІСТЬ ПЕРЕТИНІВ¹³

¹³ Загальна статистика Державної прикордонної служби України – <https://goo.gl/TZbU8c>

За додатковою інформацією, будь ласка, звертайтеся:
pr@r2p.org.ua